

Leeuwarden, Hendrik Algrawei, noordzijde

QuickScan

JM ecologie b.v., 2023

QuickScan Leeuwarden, Hendrik Algrawei, noordzijde

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming

Rapportnummer

R23.186

Status

0.4 (concept)

Datum

05-12-2023

Opdrachtgever

Gemeente Leeuwarden
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

Auteur

P. Schutten

Controle

J. Hovius en J. Dekker

Voorpagina

Overzicht plangebied.

Te citeren als

Schutten, P.H., 2023. QuickScan Leeuwarden, Hendrik Algrawei, noordzijde; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport R23.186 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12
8401 CL Gorredijk

Copyright

© 2023 JM ecologie b.v.

Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Globale ligging	1
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	2
1.4	Scope van de QuickScan	3
1.5	Werkwijze	4
2	Beschrijving locatie en ingreep	5
2.1	Locatie	5
2.2	Ingreep	9
3	Resultaten bureaustudie en veldbezoek	10
3.1	Bureaustudie (NDFF)	10
3.2	Veldbezoek	11
4	Effecten en gevolgen	24
4.1	Overzicht beschermde soorten	24
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	25
5	Vervolgstappen	27
5.1	Broedvogels met jaarrond beschermde nesten; contact met provincie en nader onderzoek	27
5.2	Algemene broedvogels; specifieke werkwijze	28
5.3	Vleermuizen; Nader onderzoek of aangepaste werkwijze	29
5.4	Overige zoogdieren; nader onderzoek	30
5.5	Reuzenberenklauw; contact met bevoegd gezag	31
6	Conclusie	32
	Geraadpleegde bronnen	33
	Bijlage 1 – Jaarrond beschermde nesten per provincie	i

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van gemeente Leeuwarden heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan soortenbescherming uitgevoerd ten behoeve van een ingreep in een terrein gelegen tussen de Hendrik Algrawei en het Van Harinxmakanaal te Leeuwarden, gemeente Leeuwarden, provincie Friesland. De opdrachtgever is voornemens het plangebied om te vormen naar een definitieve grondbanklocatie voor opslag en transport van grond. Daarnaast is er nog een optioneel plan om een waterpartij te ontwikkelen ten behoeve van het versterken van de karakteristieke natuurwaarden rondom de Zwette. Om te onderzoeken hoe de geplande voornemens zich verhouden tot (potentieel) aanwezige beschermde soorten in en nabij het plangebied en of deze negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen, is er een QuickScan uitgevoerd.

1.2 Globale ligging

Het plangebied aan de Hendrik Algrawei is gelegen aan de zuidkant van de stad Leeuwarden ten westen van het dorp Goutum. Leeuwarden is de hoofdstad van Friesland en is gelegen in het noorden van de provincie. De directe omgeving van het plangebied bestaat ten noorden van het plangebied uit industrieterrein (aan de andere kant van het Harinxmakanaal). Ten oosten bevindt zich een treinspoor. Meer richting het oosten zijn werkzaamheden gaande ten behoeve van de realisatie van woningen. Ten westen van het plangebied bevindt zich de N31, welke zich afbuigt tot het zuiden van het plangebied. De ruime omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door agrarische percelen met enkele agrarische bedrijven. Het plangebied grenst aan het van Harinxmakanaal en de Hendrik Algrawei. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood) naast Leeuwarden (bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen), maar vindt zijn oorsprong in de Wnb. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN. Tot slot bestaan er diverse provinciaal beschermde natuurgebieden. De bescherming van deze gebieden wordt middels provinciaal beleid geregeld en valt derhalve tevens niet onder de Wet natuurbescherming.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht. In de provincie Friesland treedt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten in werking met ingang van de Omgevingswet. De provincie Groningen hanteert geen officiële lijst, maar stelt dat essentiële nesten functioneel niet weggenomen mogen worden.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan, zolang dit niet leidt tot het beschadigen van de functionaliteit van een vaste voortplantings- of rustplaats. Tevens mag de verstoring er niet toe leiden dat de leefomgeving die nodig is om de vaste voortplantings- of rustplaats te laten functioneren, in het geding komt.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen één of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande wijziging, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, NatuurNetwerk Nederland en overige provinciale gebiedsbescherming) en de bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen en rond het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande werkzaamheden en/of wijziging meerdere jaren wordt, of indien de omstandigheden significant wijzigen, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Peter Schutten van JM ecologie b.v. op 25 september 2023. Het bezoek is uitgevoerd van 16:00 tot 17:30 uur, bij 20°C en 2 Bft, op een half bewolkte dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

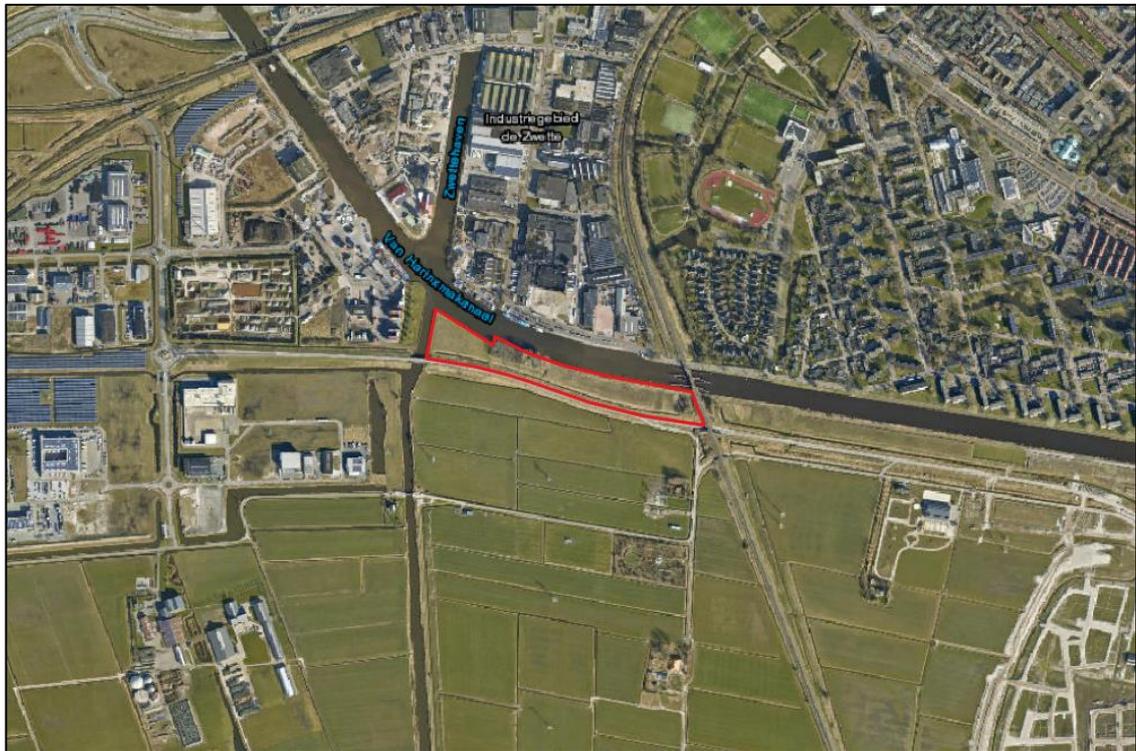
Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregel en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de werkzaamheden en/of wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatsvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied bestaat uit een perceel grenzend aan het Van Harinxmakanaal. Op het perceel is een kleine bosschage aanwezig aan de oostkant van ongeveer 1.500 vierkante meter, welke grenst aan het aanwezige treinspoor. Ten noorden van deze bosschage bevindt zich een aanlegplaats voor vaartuigen. Over ongeveer een afstand van 300 meter van oost naar west, bestaat het perceel uit grasland van ongeveer 1,5 hectare. Dit grasland lijkt voorheen intensief beheerd, maar sinds een (aantal) jaar lijkt er extensief beheer toegepast te zijn. Er is reliëf aanwezig in het grasland, maar geen waterplassen. Aan de westzijde van het grasland bevindt zich opnieuw een bosschage, ditmaal met hogere bomen. Dit bosschage heeft een oppervlakte van ongeveer 0,5 hectare. Het bosschage bestaat uit een deel hoge bomen en een deel lagere bomen. Tussen de bosschage, de Hendrik Algrawei, het Van Harinxmakanaal en de Zwette in, bevindt zich nog een grasland met een oppervlakte van ongeveer 0.85 hectare. Dit grasland lijkt tevens extensief beheerd te worden. Tussen plangebied en de Hendrik Algrawei is een watergang aanwezig. Ten zuiden van de Hendrik Algrawei is een tweede watergang aanwezig.

Afbeelding 2.1. Ligging van het plangebied globaal (rood) (bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Lage deel grote bosschage vanaf noord.

Afbeelding 2.3. Hoge deel grote bosschage vanaf noord.

Afbeelding 2.4. Overzicht grasland en Van Harinxmakanaal.

Afbeelding 2.5. Overzicht Hendrik Algrawei.

Afbeelding 2.6. Aanleglocatie vaartuigen noordoosten plangebied.

Afbeelding 2.7. Bosschage ten oosten van plangebied.

Afbeelding 2.8. Bosschage ten oosten van plangebied vanaf Hendrik Algrawei.

Afbeelding 2.9. Overzicht Hendrik Algrawei (2).

Afbeelding 2.10. Treinspoor ten oosten van plangebied.

Afbeelding 2.11. Overzicht (spoor)brug oostzijde van plangebied.

Afbeelding 2.12. Overzicht grasland tussen bosschages.

Afbeelding 2.13. Reuzenbereklauw in grasland.

Afbeelding 2.14. Veld van reuzenbereklaauw ten zuiden van grote bosschage.

Afbeelding 2.15. Zijaanzicht grote bosschage vanaf oost.

Afbeelding 2.16. Groot aantal roeken opvliegend vanuit grote bosschage.

Figuur 2.17. Aanwezige nestkast in grote bosschage.

Afbeelding 2.18. Oevervegetatie langs Van Harinxmakanaal.

Afbeelding 2.19. Oevervegetatie met aangrenzend reuzenbereklaauw langs Van Harinxmakanaal.

Afbeelding 2.20. Voorbeeld aangetroffen woelmuizenhol.

Afbeelding 2.21. Omgeving zuiden van plangebied.

Afbeelding 2.22. Omgeving oosten van plangebied.

Afbeelding 2.23. Overzicht de Zwette.

Afbeelding 2.24. Omgevingsimpressie de Zwette.

Afbeelding 2.25. Omgeving westen van plangebied.

2.2 Ingreep

De opdrachtgever is voornemens het plangebied om te vormen tot een definitieve grondopslaglocatie. De ingreep betreft het opnieuw inrichten van het terrein zodat er een definitieve groundbank aangelegd kan worden, welke per as over de Hendrik Algrawei en per schip over het van Harinxmakanaal bereikbaar is. Daarnaast is de opdrachtgever voornemens een waterpartij te ontwikkelen ten behoeve van het versterken van de natuurwaarden rondom de Zwette. Er is nog geen definitief ontwerp van de plannen. Hierdoor wordt er in deze QuickScan rekening gehouden met het aantasten van bomen en struiken, het dempen van watergangen, het toepassen van verlichting tijdens en na afronding van de werkzaamheden, het langdurig uitvoeren van werkzaamheden en een toename van de bedrijvigheid op het terrein na afronding van de werkzaamheden.

3 Resultaten bureaustudie en veldbezoek

3.1 Bureaustudie (NDFD)

Om een inzicht te krijgen in de aanwezige beschermde natuurwaarden binnen en in de omgeving van het plangebied, wordt onder andere gekeken naar de Nationale Database Flora en Fauna (NDFD). In deze database staan gevalideerde waarnemingen van zowel beschermde, als niet-beschermde soorten. Om een representatief beeld te krijgen van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden is gekeken naar waarnemingen van beschermde soorten in de afgelopen vijf jaar binnen, en in een straal van 2500 meter rondom het plangebied, weergegeven in de onderstaande tabel (tabel 3.1).

In deze tabel is de lijst jaarrond beschermde soorten van Friesland toegepast welke ingaat bij intrede van de Omgevingswet, aangezien de werkzaamheden na deze intrede uitgevoerd zullen worden.

Tabel 3.1. Uit de bureaustudie bekende vogels met jaarrond beschermde nesten, Habitatrichtlijnsoorten en nationaal beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (bron: NDFD).

Soortgroep	Soortnaam	Beschermingsregime (Wnb)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Aalscholver	Artikel 3.1
	Blauwe reiger	Artikel 3.1
	Boomvalk	Artikel 3.1
	Buizerd	Artikel 3.1
	Draaihals	Artikel 3.1
	Gierzwaluw	Artikel 3.1
	Grote gele kwikstaart	Artikel 3.1
	Grote zilverreiger	Artikel 3.1
	Havik	Artikel 3.1
	Huismus	Artikel 3.1
	Huiszwaluw	Artikel 3.1
	IJsvogel	Artikel 3.1
	Kerkuil	Artikel 3.1
	Lepelaar	Artikel 3.1
	Ooievaar	Artikel 3.1
	Purperreiger	Artikel 3.1
	Ransuil	Artikel 3.1
	Ringmus	Artikel 3.1
	Roek	Artikel 3.1
	Slechtvalk	Artikel 3.1
	Sperwer	Artikel 3.1
	Stormmeeuw	Artikel 3.1
	Torenvalk	Artikel 3.1
Wespendief	Artikel 3.1	
Zeearend	Artikel 3.1	
Zoogdieren	Bunzing	Artikel 3.10
	Otter	Artikel 3.5
	Wezel	Artikel 3.10
Vlinders	Vleermuizen*	Artikel 3.5
	Grote vos	Artikel 3.10

Vaatplanten	Groot spiegelklokje**	Artikel 3.10
	Knolspirea**	Artikel 3.10
	Ruw parelzaad**	Artikel 3.10
	Smalle raai**	Artikel 3.10
	Wilde ridderspoor**	Artikel 3.10
Exoten	Reuzenberenklauw	Unielijst Exoten

*Gewone- en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, meervleermuis en watervleermuis.

**Betreffen niet wilde exemplaren. Beschermde status is daardoor niet meer van toepassing. Zorgplicht echter nog wel.

De resultaten van de bureaustudie zijn gedurende het veldbezoek benut als hulpmiddel voor het bepalen welke soorten mogelijk binnen en rond het plangebied voor kunnen komen.

3.2 Veldbezoek

Gedurende het veldbezoek is, naast het plangebied, een zone rondom het plangebied bezocht om de aanwezige natuurwaarden te inventariseren. Deze zone wordt gehanteerd, omdat werkzaamheden die plaatsvinden binnen het plangebied effecten kunnen hebben op de omgeving. Deze zone wordt door de ter zake kundige ecooloog tijdens het terreinbezoek bepaald.

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.2.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van een aantal vogelsoorten zijn ook de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen in elke situatie jaarrond beschermd zijn (categorie 1 tot en met 4) en soorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5). Alle provincies hanteren een eigen lijst met (potentieel) jaarrond beschermde nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen. Een overzicht van de soorten per provincie is weergegeven in bijlage 1.

In de provincie Friesland zal bij de inwerkingtreding van de omgevingswet een aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten in werking treden. In bijlage 1 is tevens de aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten weergegeven. Voor de provincie Friesland wordt tevens de aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten behandeld indien deze soorten worden verwacht.

In onderstaande alinea's worden de soorten met een jaarrond beschermd nest en vaste rust- en verblijfplaatsen in elke situatie behandeld. Daarnaast worden de soorten met potentieel jaarrond beschermde nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen behandeld die kunnen voorkomen binnen het plangebied of de directe omgeving. Hierbij wordt afgewogen of er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die de jaarronde bescherming kunnen rechtvaardigen.

Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten binnen en rond het plangebied. Hoewel er op het bezoekmoment geen jaarrond beschermde nesten zijn aangetroffen, waren niet alle bomen te controleren vanwege het nog aanwezige blad op de bomen. Jaarrond beschermde nesten van boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer zijn daarom niet uit te sluiten uit het plangebied.

De aalscholver is een vogelsoort welke sterk verbonden is aan water. Het is een koloniebroeder welke in het binnenland van Nederland broedt in bomen in moerasbossen en aan de kust ook in duinen en naast kwelders. De soort broedt altijd nabij water en veelal zijn de kolonies ook buiten de broedperiode bezet door aalscholver. Vaak zijn kolonielocaties te herkennen aan kale bomen bezet met vele nesten, waarbij de bomen en bodem vaak wit zijn van de uitwerpselen van de soort. De broedperiode loopt soms al vanaf december tot en met augustus (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Hoewel de bomen nog vrij veel blad bevatten zijn dergelijke kolonies opvallend. Dergelijke nesten en uitwerpselen van aalscholver zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van de aalscholver kan worden uitgesloten.

De blauwe reiger is een koloniebroeder, hoewel hij ook steeds vaker solitair broedend wordt waargenomen. Bij voorkeur worden kolonies gebouwd in bomen op locaties waar predatoren moeilijk bij kunnen komen zoals eilandjes in een vijver of plas. De nesten welke bestaan uit takken met af en toe toevoegingen van riet- en waterplanten, worden als broedlocatie gebruikt van februari tot en met mei. Onder de nesten liggen vaak veel witte uitwerpselen en braakballen (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Hoewel de bomen nog vrij veel blad bevatten zijn dergelijke kolonies opvallend. Dergelijke nesten en uitwerpselen of braakballen van blauwe reiger zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de blauwe reiger kunnen worden uitgesloten.

Draaihalzen hebben een sterke voorkeur aan open loofbos op zandgrond, veelal grenzend aan heide. De soort maakt geen nest, maar gebruikt de nesten van andere spechtsoorten in oude, meestal deels verrotte loofbomen. Draaihalzen eten voornamelijk mieren en zijn dan ook vaak gebonden aan gebieden waar deze veelvuldig aanwezig zijn. Tijdens het trekseizoen (voorjaarstrek april en begin mei, najaarstrek half augustus tot eind oktober) worden relatief veel waarnemingen gedaan van draaihalzen, ook buiten het geschikte biotoop zoals in tuinen, langs fietspaden of op industrieterreinen. De meeste waarnemingen van draaihalzen in Nederland betreffen dan ook individuen welke op trek zijn (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Het plangebied bevat niet het geschikte biotoop van draaihalzen aangezien de vegetatie en ondergrond een ruige en rijke samenstelling van vegetatie heeft. De aanwezigheid van de draaihalzen kan worden uitgesloten.

Gierzwaluw en huismus zijn beide soorten welke sterk afhankelijk zijn van onnatuurlijke nestmogelijkheden zoals in woningen en gebouwen. Het plangebied bevat geen woningen of gebouwen. Hoewel deze wel aanwezig zijn nabij het plangebied, valt dit buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden waardoor een negatief effect ten opzichte van de gierzwaluw en huismus kan worden uitgesloten.

De grote gele kwikstaart broedt vanaf eind maart tot en met augustus en heeft een zeer sterke voorkeur voor (snel)stromend water nabij loofbos of loofbomen. De soort broedt dan in een nis in een muur, onder een brug of bij boomwortels welke zich in de oevers bevinden. Aangezien de soort een zachtjager is en foerageert in en aan de rand van water, heeft de grote gele kwikstaart een voorkeur voor helder water (zonder forse bedekking van waterplanten). Bij uitzondering broedt deze kwikstaart bij stilstaand water, mits de overige omstandigheden optimaal zijn. De meeste waarnemingen van de grote gele kwikstaart betreffen vogels welke op trek zijn, voornamelijk in het najaar. Broedgevallen van grote gele kwikstaarten bevinden zich in Nederland voornamelijk in het zuiden en oosten van het land. Daarbuiten is het een zeldzaamheid. In de provincies Noord-Holland, Zeeland en Flevoland zijn vooralsnog geen broedgevallen bekend en in de provincies Friesland, Groningen, Drenthe en Zuid-Holland beperken de broedaantallen zich tot maximaal twee broedlocaties per provincie (Vogelbescherming en SOVON z.d.). De bekende broedlocaties van grote gele kwikstaart in Friesland zijn gelegen in het oosten van de provincie. Daarnaast bevat het plangebied geen snel stromend water. De lokale vogelgemeenschap is daarnaast in de gemeente zeer actief, waardoor dergelijke broedgevallen in de gemeente relatief snel aan het licht zouden komen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de grote gele kwikstaart kan worden uitgesloten.

De grote zilverreiger is een koloniebroeder welke een sterke voorkeur heeft voor moerasgebieden, waar hij voornamelijk broedt in grote hoeveelheden overjarig riet. Af en toe broedt de soort ook in lage wilgen. De omgeving dient voorzien te zijn van wateren waarin de soort kan vissen, zoals ondiepe watergangen of plassen. Hoewel de soort een sterke toename in broedaantallen laat zien, zijn er maar enkele locaties waar noemenswaardige kolonies aanwezig zijn. Dit betreffen de Oostvaardersplassen en de Wieden. De soort broedt van april tot en met juli. In het oosten van Nederland en in geheel Groningen, Drenthe en Noord-Brabant ontbreken kolonies. In Friesland, Noord-Holland en Zeeland zijn er maar twee kolonies per provincie bekend (Vogelbescherming en SOVON z.d.). De kolonies in Friesland zijn gelegen in het zuiden van Friesland en boven Harlingen. Het plangebied bevat daarnaast geen groot oppervlakte aan overjarig riet en de wateren zijn niet optimaal voor de grote zilverreiger om in te vissen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de grote zilverreiger kunnen worden uitgesloten.

Huiszwaluwen broeden in Nederland uitsluitend aan gebouwen en bruggen in de periode vanaf half mei tot en met augustus en zijn het talrijkst in de omgeving van meren, plassen en rivieren. De soort heeft een voorkeur voor open gebieden en nestelen het liefst op wanden met een lichte kleur. De nesten van de soort zijn vaak goed zichtbaar, maar worden vanwege overlast van uitwerpselen ook wel weggestoken (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Het plangebied bevat een brug aan de oostzijde, waarover een spoor loopt. Het was niet te bepalen of hier (oude) nesten van huiszwaluw aanwezig waren. De huiszwaluw kan daarom niet worden uitgesloten uit het plangebied.

Het aantal broedgevallen van ijsvogels in Nederland wisselt per jaar sterk, omdat de soort strenge winters (met veel ijsvorming) slecht kan hebben. De ijsvogel broedt altijd in de buurt van water, waar de soort op vis jaagt. De broedperiode van de soort loopt globaal van februari tot en met augustus. Ze graven ten behoeve van een nest tunnels in oevers, wanden tussen wortels van bomen en in kunstmatige ijsvogelwanden. De voorkeur van de ijsvogel gaat uit naar langzaam stromende beken, maar ze nestelen ook wel bij stilstaand, visrijk water (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Tijdens het veldbezoek zijn er jagende ijsvogels waargenomen. Een deel van de oevers bevat relatief veel vegetatie, maar er zijn locaties waar de ijsvogel mogelijk in de oever kan komen om een nest te maken. De aanwezigheid van de ijsvogel kan niet worden uitgesloten.

De kerkuil is een uilensoort met een fors wisselende broedvogelstand. Het aantal broedvogels van de kerkuil is sterk afhankelijk van de hoeveelheid voedsel welke beschikbaar is in dat jaar. Daarom kan het broedseizoen (welke soms in februari al begint) een doorlooptijd hebben tot ver in het najaar, omdat de soort dan tot een derde legsel kan komen. De kerkuil heeft een sterke voorkeur aan halfopen tot open cultuurlandschappen met landschapselementen die tot afwisseling zorgen zoals bomenrijen, struwelen, houtwallen en kruidenrijke akkerranden. In Nederland broedt de kerkuil in speciale nestkasten welke voornamelijk in boerderijen geplaatst worden welke geschikte invliegmogelijkheden hebben voor de kerkuil. Incidenteel broedt de soort ook in boomholten. Bezette nestkasten zijn goed te herkennen aan de vele uitwerpselen en braakballen in en nabij het nest (Vogelbescherming en SOVON z.d.). In het plangebied zijn geen boerderijen aanwezig met nestkasten voor kerkuil. Daarnaast zijn er geen bomen van voldoende dikte aanwezig welke mogelijk een kerkuil nest kunnen bevatten. Hoewel er in de omgeving wel boerderijen aanwezig zijn met mogelijk kerkuilkasten, vallen deze boerderijen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de kerkuil kunnen worden uitgesloten.

Lepelaars broeden globaal vanaf maart tot en met juli. In Nederland zijn ongeveer 50 kolonies aanwezig, waarvan twee derde in het Wadden- en Deltagebied te vinden zijn. De overige locaties liggen voornamelijk in het IJsselmerengebied en langs de grote rivieren. Het broeden van de soort gebeurt zowel op de grond als in bomen, maar altijd gemengd met andere soorten zoals blauwe- en zilverreigers, aalscholvers, grauwe ganzen en zilver- en/of kleine mantelmeeuwen. De broedlocaties bevinden zich op eilandjes, duinvalleien, kwelders of in uitgestrekte moerasgebieden met veel riet en een wisselend, natuurlijk waterpeil (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Het plangebied bevat geen geschikte broedlocaties voor de lepelaar vanwege het ontbreken van eilandjes, duinvalleien, kwelders of uitgestrekte moerasgebieden. Daarnaast is er op het vaste land van Friesland maar één broedkolonie van lepelaar bekend, welke zich bevindt in de Bocht van Molkwar, in het zuidwesten van Friesland. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de lepelaar kunnen worden uitgesloten.

De ooievaar begeeft zich graag in extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. Echter is de vogel ook steeds vaker te vinden nabij minder geschikte omgevingen zoals intensief beheerde weilanden. De vogel broedt in de periode april tot en met augustus op hogere locaties zoals hoogspanningsmasten, speciale mensgemaakte ooievaarspalen of hoge, kale bomen. Echter worden ook wel soortgelijke locaties benut zoals hoge verkeersborden en in bij hoge uitzondering een schoorsteen (in het buitenland maken ooievaars vaak gebruik van schoorstenen). Ooievaarsnesten zijn vaak groot en opvallend (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Er zijn in het plangebied geen hoogspanningsmasten, ooievaarspalen of hoge kale bomen aanwezig met nesten van ooievaar. Er zijn nabij het plangebied wel hoogspanningsmasten aanwezig, waarvan niet bekend is of er nesten aanwezig zijn. Echter vallen deze masten buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de ooievaar kunnen worden uitgesloten.

De purperreiger broedt in de periode van april tot en met juli, uitsluitend in moerasgebieden met veel riet en struikgewas. Het is een soort welke zeer gevoelig is voor verstoring en wordt daarom in Nederland vrijwel alleen in grotere natuurgebieden gevonden. De nesten worden in kolonieverband in een uitgestrekt rietland gemaakt. In het oosten en het westen van Nederland ontbreken kolonies van de purperreiger. Ook in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg zijn geen kolonies bekend (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Dergelijke uitgestrekte moerasgebieden zijn niet aanwezig in het plangebied, waardoor jaarrond beschermde nesten van purperreiger kunnen worden uitgesloten.

De ringmus broedt in natuurlijke holtes, in schuren, onder dakpannen en in nestkasten in de periode van eind april tot en met juli. Soms broedt de soort zelfs in de zijkant van nesten van ooievaar of buizerd. De ringmus heeft een zeer sterke voorkeur voor kleinschalig cultuurlandschap in de omgeving en is daarom ook vaak enkel te vinden aan randen van dorpen en op boerderijen. Ze vermijden grote bossen, zeer open gebied en stedelijk gebied (ze komen daar wel aan de randen voor). Idealiter is er extensieve, kleinschalige akkerbouw in de buurt (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Aangezien het plangebied een afwisselend landschap betreft met bosschages en grasland en omdat er mogelijk nestmogelijkheden zijn voor de soort (er is een nestkast gevonden en mogelijk zijn er dieper in de bosschages nog boomholten aanwezig) kan de ringmus niet worden uitgesloten.

Roeken zijn echte koloniebroeders. Ze broeden globaal in de periode van eind maart tot en met augustus. Ze nestelen vaak in hoge groepen bomen langs snelwegen, treinsporen of kanalen, maar ook wel in dorpen of groene delen van steden. In het westen van Nederland en de Waddeneilanden komen weinig tot geen roekenkolonies voor. De (slordige) nesten van roeken zijn vaak goed zichtbaar, mede omdat ze vaak in grote aantallen broeden (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Tijdens het veldbezoek is een groot aantal roeken aangetroffen. Er zijn geen nesten gevonden, maar dit kan komen doordat roekennesten zoals eerder benoemd, slordig zijn gebouwd en bij hoge windsnelheden gemakkelijk uit bomen waaien. Daarnaast zal er nog relatief veel blad op de bomen waardoor mogelijk aanwezige nesten verborgen waren. Tot slot is er in een eerder bezoek een telling gedaan van de toen nog aanwezige roekennesten, waarbij er ongeveer 90 nesten zijn aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de roek kunnen niet worden uitgesloten.

De slechtvalk bouwt zelf geen nest. In Nederland broedt de soort voornamelijk in speciale nestkasten. Een deel broedt in oude kraaiennesten op hoogspanningsmasten. In Nederland zijn enkel broedgevallen in bomen of op de grond bekend van de Waddeneilanden en de Deltaregio, waar dit ook een uitzondering is. Aangezien de soort dus voornamelijk broedt in speciale nestkasten of in duidelijk zichtbare nesten in hoogspanningsmasten, zijn de verspreidingsgegevens van de slechtvalk ook goed bekend. Het merendeel van de Nederlandse slechtvalken broedt in Noord-Brabant, Limburg, Noord-Holland en Gelderland. Enkele andere provincies bevatten maar enkele broedparen (6 broedparen in Zeeland, 4 per provincie in Drenthe, Flevoland en Groningen en 2 broedparen in Friesland) (Vogelbescherming en SOVON z.d.). In Leeuwarden is een broedgeval van slechtvalk bekend in de Achmea toren, ver buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. In het plangebied zelf zijn geen geschikte broedlocaties aanwezig voor slechtvalk. Mogelijk zou de soort zich nog kunnen vestigen op de hoogspanningsmasten buiten het plangebied, maar ook deze zijn gelegen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de slechtvalk kan worden uitgesloten.

Stormmeeuwen zijn echte koloniebroeders. Vrijwel iedere kolonie bevindt zich langs de westkant van Nederland met bolwerken op Texel en in Noord-Holland. De stormmeeuw broedt globaal van april tot en met juli en heeft een sterke voorkeur voor open duinen, strandvlakten, kwelders en schorren. Bij hoge predatiedruk in de omgeving kan de soort ook op gebouwen en opslagterreinen broeden. Op het vaste land van de provincie Friesland zijn geen stormmeeuwkolonies bekend. In Drenthe, Groningen, Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant is er per provincie maar één kolonie aanwezig (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Aangezien de soort niet op het vaste land van Friesland broedt en er geen optimaal biotoop aanwezig is in het plangebied, kan de aanwezigheid van de stormmeeuw worden uitgesloten.

De torenvalk broedt in geheel Nederland en heeft een voorkeur voor open landschappen. Bij uitzondering bevindt de soort zich soms in bebouwd gebied. Het broeden in bosranden komt in Nederland (op een enkele uitzondering na) niet meer voor. Vrijwel alle torenvalken maken tegenwoordig gebruik van speciale nestkasten. Deze nestkasten worden vaak door lokale vogelwachten opgehangen in landelijk gebied. Daarnaast is de torenvalk sterk afhankelijk van voedsel nabij de nestlocatie, dat voornamelijk bestaat uit woelmuizen (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Er zijn geen torenvalk nestkasten aanwezig in het plangebied. Gezien de intensieve landbouw in de directe omgeving van het plangebied worden er geen uitzonderlijk hoge aantallen muizen verwacht. Hoewel het plangebied zelf wel veel holen bevat van woelmuizen in de graslandgedeelten, wordt torenvalk op basis van de omgeving en het ontbreken van nestkasten niet verwacht. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de torenvalk kunnen worden uitgesloten.

De wespendif is een soort met een zeer sterke voorkeur voor oudere bosgebieden. De soort is verstoringsgevoelig en zal daarom niet snel aanwezig zijn in gebieden waar veel menselijke activiteiten zijn zoals stadsparken. Dit is ook terug te zien in de verspreidingsgegevens van de broedgevallen waarbij er weinig broedgevallen bekend zijn van wespendif langs de westkant van Nederland. In Friesland broedt de soort enkel in het zuidoosten en in de provincie Groningen enkel in het zuiden en zuidoosten. Het broedseizoen van de wespendif loopt van juni tot en met augustus. De wespendif maakt zijn nest het liefst in de kroon van hoge naaldbomen. Soms worden loofbomen gebruikt (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Het plangebied betreft geen groot bosgebied en er zijn geen naaldbomen aanwezig. Daarnaast ligt het plangebied buiten de bekende verspreidingsgegevens van broedgevallen van wespendif. De aanwezigheid van de wespendif kan worden uitgesloten.

De zeearend maakt een zeer groot nest in een grote stevige boom op een rustige locatie. Hij broedt van januari tot en met mei. De soort is zeer afhankelijk van grote water- en visrijke gebieden waarbij een voorkeur uitgaat naar een gebied waar eveneens veel watervogels aanwezig zijn. In de verspreidingsgegevens van de broedgevallen van zeearend is dan ook te zien dat de soort enkel bekend is uit omgevingen met grote waterpartijen zoals het Lauwersmeergebied, het Deltagebied of bijvoorbeeld de Oostvaardersplassen (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Er zijn geen broedlocaties van zeearend bekend nabij het plangebied. Daarnaast zijn er geen grote nesten aangetroffen. Ook zijn de watergangen welke aanwezig zijn rondom het plangebied niet optimaal voor zeearend vanwege de relatief smalle structuur van deze watergangen en de zeearend een sterke voorkeur geeft aan uitgestrekte waterpartijen. Zeearend kan worden uitgesloten uit het plangebied.

Consequenties van de ingreep op potentieel aanwezige jaarrond beschermde nesten van boomvalk, buizerd, havik, huiswaluw, ijsvogel, ransuil, ringmus, roek en sperwer staan beschreven in paragraaf 4.2.

Mogelijk jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar aanwezigheid van mogelijk jaarrond beschermde nesten van vogels. De spreekster kan in de mogelijk aanwezig holten en/of nestkast(en) tot broeden komen en de scholekster kan zich op de aanwezige graslanden vestigen. Er gelden echter geen zwaarwegende ecologische redenen om deze soorten als jaarrond beschermd te beschouwen, gezien er voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar is in de omgeving. Voor deze soorten geldt daarom hetzelfde als voor 'algemene broedvogels'.

Algemene broedvogels

Er is binnen en rond het plangebied geschikt habitat aanwezig voor diverse soorten algemene broedvogels. In bomen en struiken zouden mogelijk diverse soorten duiven of merels tot broeden kunnen komen, op de aanwezige graslanden zouden soorten zoals graspieper en veldleeuwerik kunnen broeden, in de mogelijk aanwezige holten en/of nestkast(en) kunnen soorten als koolmees of pimpelmees broeden en in de aanwezige watergangen kunnen bijvoorbeeld meerkoet of wilde eend tot broeden komen. Algemene broedvogels kunnen dus niet worden uitgesloten uit het plangebied.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

Het plangebied bevat geen gebouwen, daarom kunnen kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone- en ruige dwergvleermuis (geen kraamverblijf), gewone grootovleermuis (geen winterverblijfplaats), laatvlieger en meervleermuis (geen winterverblijf) in gebouwen worden uitgesloten uit het plangebied. Enkele van deze soorten maken echter ook wel gebruik van bomen.

Er zijn diverse bomen aanwezig in het plangebied. De bosschage naast het treinspoor en de grotere bosschage ten westen hiervan bevatten mogelijk holten geschikt voor vleermuizen. Aangezien de bomen nog in blad zaten tijdens het veldbezoek, kan niet worden uitgesloten dat holten aanwezig zijn in deze bomen welke mogelijk geschikt zijn als kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaats voor boombewonende vleermuizen zoals ruige dwergvleermuis (geen kraamverblijf), gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten staan beschreven in paragraaf 4.2.

Vliegroutes

Mogelijk dienen het Van Harinxmakanaal en de Zwette als vliegroute voor vleermuizen. Aangezien er geen vergelijkbare alternatieven beschikbaar zijn welke kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen, kunnen het Van Harinxmakanaal en Zwette mogelijk als essentieel beschouwd worden.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van de mogelijk essentiële vliegroutes staan beschreven in paragraaf 4.2.

Foerageergebied

De bosschages in het plangebied zijn mogelijk foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen, evenals het Van Harinxmakanaal en de Zwette. Echter zijn er in de omgeving voldoende of zelfs betere alternatieven beschikbaar zoals de groene omgeving ten noordoosten van het plangebied en de delen van het Van Harinxmakanaal en de Zwette buiten het plangebied. Essentieel foerageergebied voor vleermuizen kan dus worden uitgesloten.

3.2.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdiersoorten. Het gaat hier om de bunzing, otter en wezel. Daarnaast kunnen op basis van verspreidingsgegevens en biotoop de waterspitsmuis en hermelijn niet worden uitgesloten uit het plangebied.

Bunzing, hermelijn en wezel

De bunzing, wezel en hermelijn zijn in 2023 vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. Echter is de verwachting dat bij de ingang van de Omgevingswet de soorten van de vrijgestelde lijst afgehaald worden. Daarom worden deze soorten toch behandeld in deze QuickScan.

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. Een bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das. Maar ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. Hij bekleedt zijn hol met gras en mos. In de winter maakt de bunzing zijn schuilplaats op warmere plaatsen, zoals onder stro- en hooibalen bij boerderijen. De bunzing graaft soms zelf een hol (Zoogdierverseniging, z.d.).

De hermelijn komt in alle habitats voor, in open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers en vochtig terrein. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn en dat er voldoende prooidieren in de vorm van (woel)muizen te vinden zijn. Verblijfplaatsen bevinden zich op plaatsen met voldoende dekking, zoals in bosschages, takkenbulten en in hopen van muizen, ratten, konijnen, mollen, dassen en vossen. (Zoogdierverseniging, z.d.).

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap, maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland. Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden én de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt (Zoogdiervereniging, z.d.).

De bosschages in het plangebied zijn geschikt voor deze drie soorten. Voornamelijk de bosschage grenzend aan het treinspoor is vanwege zijn ruige samenstelling zeer geschikt voor bunzing, hermelijn en wezel. De andere aspecten uit het plangebied zoals het reliëf, de watergangen met ruige begroeiing en de afwisseling met grasland optimaliseren het plangebied als biotoop voor de bunzing, wezel en hermelijn. Daarnaast is de aanwezigheid van de woelmuizen (te zien door de vele holen in het plangebied) een pré voor deze soorten. De holen van woelmuizen en ruige begroeiing kunnen tevens dienen als verblijfplaatsen voor de soorten. Bunzing, wezel en hermelijn kunnen dus niet worden uitgesloten uit het plangebied.

Consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied en verblijfplaatsen van de bunzing, hermelijn en wezel staan beschreven in paragraaf 4.2.

Otter

Otters leven in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Overdag verblijft de otter in een dagrustplaats die zich bevindt op oevers in dichte oevervegetaties (o.a. riet), struwelen en bosschages, maar ook in kunstmatige holten. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn in een eerder uitgevoerd veldbezoek, op 15 maart 2023, spraints aangetroffen van otter. Daarnaast leent het gebied zich uitstekend voor otter vanwege voldoende dekking, rust en oevervegetatie. Otter kan dus niet worden uitgesloten uit het plangebied.

Consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied en verblijfplaatsen van de otter staan beschreven in paragraaf 4.2.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis kan in allerlei typen grotere en kleinere wateren leven, zolang het water schoon is. Daarnaast is het belangrijk dat er een goed ontwikkelde onderwatervegetatie aanwezig is en een ruige oevervegetatie met voldoende schuilmogelijkheden (Zoogdiervereniging, z.d.). Het plangebied bevat voornamelijk aan de randen van het plangebied aan het Van Harinxmakanaal en de Zwette ruige oevers welke zich als geschikt biotoop lenen voor de waterspitsmuis. Indien de soort hier mogelijk aanwezig zou zijn, kan dan ook niet worden uitgesloten dat de waterspitsmuis aanwezig in de vegetatierijke overige kleinere watergangen welke grenzen aan het plangebied. De waterspitsmuis kan niet worden uitgesloten uit het plangebied.

Consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied van de waterspitsmuis staan beschreven in paragraaf 4.2.

Overige zoogdieren

In de omgeving van het plangebied zijn geen marine habitats (walvisachtigen, gewone zeehond, grijze zeehond en walrus), grote waterrijke milieus binnen de bekende verspreidingsgegevens (bever, Noordse woelmuis) aanwezig. Tevens zijn er geen uitgestrekte bosrijke gebieden met voldoende voedsel, en structuurrijke vegetatie binnen de bekende verspreidingsgegevens (eekhoorn, wild zwijn, boommarter, damhert, das, edelhert, ondergrondse woelmuis, grote bosmuis, wolf) aanwezig. Ten slotte zijn er tevens geen gras- en akkerland binnen de bekende verspreidingsgegevens (konijn, veldspitsmuis) aanwezig. Ook valt het bekende verspreidingsgebied van meerdere soorten buiten het plangebied, enkele zoogdiersoorten (gewone hamster, hazelmuis, lynx, wilde kat en eikelmuis) komen van nature alleen in Zuid-Limburg voor, waardoor de aanwezigheid van deze beschermde zoogdiersoorten wordt uitgesloten.

3.2.4 Reptielen

In de omgeving van het plangebied zijn geen marine habitats (dikkopschildpad, Kemps zeeschildpad, lederschildpad, soepschildpad), heide-, laag- en hoogveen- of duinengebieden met een rijke vegetatiestructuur (gladde slang, zandhagedis, adder, levendbarende hagedis) of bosrijke gebieden en heideterreinen met dichte vegetatie (hazelworm) aanwezig. Het plangebied ligt buiten de verspreidingsgegevens van ringslang. De muurhagedis komt van nature alleen voor op de oude stadsmuren van Maastricht, maar er zijn op andere locaties uitgezette populaties bekend, welke levensvatbare populaties betreffen. Het plangebied is niet gelegen bij één van deze locaties. De aanwezigheid van deze beschermde reptielensoorten wordt derhalve uitgesloten.

3.2.5 Amfibieën

Het plangebied ligt op aanzienlijke afstand van de bekende verspreidingsgegevens van een aantal amfibieën (boomkikker, heikikker, knoflookpad, poelkikker). Tevens zijn er geen poelen, vennen of ondiepe watergangen (rugstreeppad) in de omgeving aanwezig, of watergangen in een bosrijke omgeving (kamsalamander), of de watergangen in de omgeving zijn breed, verbonden met andere watergangen en bevatten waarschijnlijk veel vis, waardoor dit ongeschikt habitat is voor overige beschermde amfibieënsoorten. De geelbuikvuurpad, vroedmeesterpad, vinpootsalamander en vuursalamander komen van nature zelfs alleen voor in Noord-Brabant en Zuid-Limburg, maar er zijn op andere locaties uitgezette populaties bekend, welke levensvatbare populaties betreffen. Het plangebied is niet gelegen bij één van deze locaties. De aanwezigheid van deze beschermde amfibieënsoorten wordt derhalve uitgesloten.

3.2.6 Vissen

In de omgeving van het plangebied is geen marine habitat (houting, steur) of stromende rivieren, beken en meren met zuurstofrijk water aanwezig (beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, kwabaal). Tevens ligt het plangebied op aanzienlijke afstand van de bekende verspreidingsgegevens van de grote modderkruiper. De aanwezigheid van deze beschermde vissoorten wordt daarmee uitgesloten.

3.2.7 Vlinders

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van een beschermde vlindersoort. Het gaat hier om de grote vos.

Grote vos

De grote vos leeft met name in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande waardbomen. De vlinder overwintert in holle bomen of stapels hout. De eitjes worden door het vrouwtje afgezet op de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn onder andere iep, zoete kers en enkele wilgensoorten (Vlinderstichting, z.d.). De grote vos is een soort die over grote afstanden kan zwerven en in toenemende mate in Nederland wordt gezien. Grotendeels gaat het daarbij om zwerfende dieren. In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de grote vos. De soort plant zich voort op waardplanten in grotere open bossen langs bosranden en boomgaarden. De waardplanten gelegen in de juiste klimatologische omstandigheden en boomgaarden zijn niet aanwezig binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden waardoor de grote vos kan worden uitgesloten uit het plangebied.

Overige beschermde vlinders

De meeste vlindersoorten zijn sterk gebonden aan het voorkeurs habitat, vaak in natuurgebieden, en zijn afhankelijk van de aanwezigheid van waardplanten. Tevens zijn er van veel soorten slechts enkele, geïsoleerde populaties bekend, of komen deze alleen voor in een specifieke regio in Nederland, als (Zuid) Limburg (donker pimpernelblauwtje, bruin dikkopje, spiegeldikkopje), de Weerribben (grote vuurvlinder), de Veluwe (bosparelmoervlinder, kleine heivlinder, grote parelmoervlinder), Waddeneilanden (grote parelmoervlinder) of de Moerputten in Noord-Brabant (pimpernelblauwtje).

Het plangebied is niet gelegen in of nabij een natuurgebied met hoogveen, vennen en moeras (veenbesblauwtje, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje), kruidenrijke schrale graslanden (veldparelmoervlinder, zilveren maan, kommavlinder, aardbeivlinder), vochtige loofbossen (grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, bruine eikenpage), heide of duinen (duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje, aardbeivlinder), waar diverse beschermde vlindersoorten kunnen voorkomen. Van de soorten die tevens buiten natuurgebieden worden waargenomen, zoals sleedoornpage en iepenpage zijn geen waardbomen- en planten waargenomen binnen en rond het plangebied. Het plangebied ligt ver buiten de bekende verspreidingsgegevens van de teunisbloempijlstaart. Tot slot zijn enkele beschermde vlindersoorten reeds verdwenen uit Nederland (tijmblauwtje, zilverstreephoobeestje en moerasparelmoervlinder), of worden sporadisch waargenomen als dwaalgast (apollovlinder en boszandoog). De aanwezigheid van deze beschermde vlindersoorten wordt daarmee uitgesloten.

3.2.8 Libellen

De meeste libellensoorten zijn sterk gebonden aan hun voorkeurs habitat, welke voor de meeste beschermde libellensoorten langs rivieren en beken (gaffellibel, rivierrombout, beekrombout, bosbeekjuffer, gewone bronlibel), laagveen en hoogveenmoerassen (hoogveenglanslibel), vennen (gevlekte witsnuitlibel, Noordse winterjuffer, sierlijke witsnuitlibel, gevlekte glanslibel, speerwaterjuffer) en heidevelden (overwintering Noordse winterjuffer) ligt. De groene glazenmaker komt daarnaast alleen voor bij sloten met een dichte krabbenscheervegetatie, welke niet aanwezig is in het plangebied.

Enkele soorten behoeven zeer specifiek habitat, zoals voedselarme tot iets voedselrijkere vennen en bosplasjes met (vaak) waterlelies (oostelijke witsnuitlibel), laagveen en heldere, matig voedselrijke wateren met kniediep water en vegetatie van verticale stengels van lisdodde, riet en holpijp (donkere waterjuffer), begroeide moerassige plaatsen en verlandingszones van matig voedselarme vennen en petgaten (Kempense heidelibel) of zonnige, vaak kalkrijke stroompjes en bronnen met rijke water- en oevervegetatie met bij voorkeur kleine watereppe (mercurwaterjuffer). Waarnemingen van deze soorten zijn vaak afkomstig uit een specifieke geografische regio, zoals de Catspoele en Dellebuursterheide (oostelijke witsnuitlibel), de Weerribben en voorheen het Naardermeer (donkere waterjuffer) en zeer specifieke locaties in Limburg en voorheen Noord-Brabant en Overijssel (mercurwaterjuffer). De Kempense heidelibel is van origine alleen bekend in de Kempen, echter heeft het verspreidingsgebied van de soort zich in de afgelopen jaren flink uitgebreid. Vanwege de afwezigheid van genoemde habitattypen in combinatie met de geografische ligging van het plangebied, wordt aanwezigheid van deze beschermde libellensoorten uitgesloten.

3.2.9 Kevers

De beschermde keversoorten in Nederland zijn afhankelijk van oude bossen met dood eikenhout (vliegend hert, heldenbok), populierenhout (vermiljoenkever) en holle bomen (juchtleerkever), of sloten en kanalen zonder krooslaag (gestreepte waterroofkever) en grote vennen (brede geelgerande waterroofkever). De verspreiding van een aantal van deze soorten beperkt zich tevens tot zeer specifieke locaties zoals een bos nabij Kerkrade (juchtleerkever), enkele vennen in Drenthe en de kop van Overijssel (brede geelgerande waterroofkever) en enkele eikenbossen bij Zwolle, bij Alkmaar en bij het rivierengebied (heldenbok), hoewel soms oude en nieuwe populaties (her)ontdekt worden. Het plangebied is niet gelegen nabij het bekende verspreidingsgebied van deze soorten, het plangebied ligt namelijk ook op aanzienlijke afstand van de bekende verspreidingsgegevens van de gestreepte waterroofkever. Vanwege de afwezigheid van genoemde habitattypen en/of de geografische ligging van het plangebied, wordt aanwezigheid van deze beschermde keversoorten uitgesloten.

3.2.10 Haften

Er is één haftensoort beschermd vanuit de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de oeveeras, welke van nature voorkwam in de rivieren in Nederland, maar echter rond 1900 verdwenen is uit Nederland. De aanwezigheid van de oeveeras wordt daarmee uitgesloten.

3.2.11 Weekdieren

Er zijn twee weekdiersoorten beschermd vanuit de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de Bataafse stroommossel en de platte schijfhoren. De Bataafse stroommossel is reeds verdwenen uit Nederland. De platte schijfhoren komt voor in een groot deel van Nederland en leeft in zoete, heldere en schone wateren met een rijke vegetatie. Mogelijk zouden de sloten grenzend aan de Hendrik Algrawei geschikt zijn voor platte schijfhoren. Echter vanwege het vermoedelijke voormalige intensieve beheer van de graslanden welke grenzen aan deze watergangen is het uitspoelen van afvalstoffen in de watergangen waarschijnlijk. Daarnaast ligt het gebied buiten de bekende verspreidingsgegevens van platte schijfhoren en is de vegetatie in de watergangen niet optimaal (voornamelijk ruigte en riet, terwijl de platte schijfhoren een sterke voorkeur heeft aan soortenrijkere onderwatervegetatie). De combinatie van vermoedelijk verontreinigd water, suboptimale vegetatie en bekende verspreidingsgegevens zorgen ervoor dat platte schijfhoren kan worden uitgesloten uit het plangebied.

3.2.12 Kreeftachtigen

De enige beschermde kreeftachtige is de Europese rivierkreeft. Van nature kwam deze soort voor in de stroomgebieden langs de grotere rivieren. Tegenwoordig is er nog één populatie bekend van de Europese rivierkreeft op een landgoed nabij Arnhem. Het plangebied bevindt zich niet in de nabijheid van dit landgoed, waardoor de aanwezigheid van beschermde kreeftachtigen kan worden uitgesloten.

3.2.13 Vaatplanten

Beschermde planten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied, de duinen langs de westkust, Waddeneilanden of in het heuvelland van Zuid-Limburg. Enkele plantensoorten groeien echter wel op stikstofrijke en bemeste bodems (o.a. brave hendrik, kruipend moerasscherm, brede wolfsmelk, dreps, korensla, naakte lathyrus, scherpkruid, smalle raai en wolfskers), maar komen alleen voor op specifieke geografische locaties zoals in Zuid-Limburg, of hebben andere eisen zoals een vochtige groeiplaats, specifieke bodemsoort of schaduw. Tevens verspreiden de meeste beschermde plantensoorten zich slecht, waardoor er vaak enkele geïsoleerde populaties bekend zijn. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

3.2.14 Invasieve exoten

Reuzenberenklauw

In het plangebied is de reuzenberenklauw in hoge aantallen aanwezig, verspreid over bijna het gehele terrein. Voornamelijk bij de grotere bosschage bevindt zich tussen de Hendrik Algrawei en deze bosschage een veld welke volledig begroeid is met de reuzenberenklauw.

Deze soort hoort van oorsprong niet thuis in de Nederlandse natuur en kan zich zeer sterk uitbreiden, waarbij het inheemse flora en fauna kan verdringen. Sinds 2017 staat de plant op de Unielijst van invasieve exoten (EU-verordening 1143/2014). Hierdoor mag de plant niet meer worden verhandeld. Tevens hebben EU-lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen of zo te beheren dat verspreiding wordt voorkomen.

Consequenties van de ingreep op de invasieve exoot reuzenberenklauw staan beschreven in paragraaf 4.2.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Onderstaand wordt gebruik gemaakt van de term "verstoringzone". Deze term heeft betrekking tot de invloedssfeer welke is bepaald op de verwachte maximale verstoring die de onderhavige werkzaamheden mogelijk hebben op aanwezige natuurwaarden. Hierbij is rekening gehouden met tussenliggende elementen, visuele verstoring, verstoring door geluid, en verstoring door trillingen. De verstoringzone is per mogelijk aanwezige soort op basis van expert judgement bepaald aan de hand van deze verstoringseffecten en omgevingsfactoren, alsmede de gevoeligheid van de betreffende soort op basis van ecologie.

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Boomvalk, buizerd, havik, huiszwaluw, ijsvogel, ransuil, ringmus, roek en sperwer.	3.1	Potentieel.
Algemene broedvogels	Diverse soorten.	3.1	Potentieel.
Vleermuizen	Verblijfplaatsen boombewonende vleermuizen en essentiële vliegroutes.	3.5	Potentieel.
Overige zoogdieren	Bunzing, wezel, hermelijn, otter en waterspitsmuis	3.5 en 3.10	Potentieel

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde broedvogels

Mogelijk bevinden zich jaarrond beschermde nesten in de bomen in het plangebied. Hier kunnen boomvalk, buizerd, havik, ransuil en/of sperwer gebruik van maken en in de nestkast(en) aan de bomen en/of de mogelijk aanwezige boomholten kan de ringmus tot broeden komen. Indien de opdrachtgever ervoor kiest om bomen te kappen of te verwijderen uit het plangebied, kan het zijn dat deze nesten beschadigd of vernield worden. Er dient daarom nader onderzoek plaats te vinden zoals beschreven in paragraaf 5.1.

Er zijn hoogstwaarschijnlijk nesten aanwezig van roek in het plangebied. Het vernietigen of verstoren van nesten is in strijd met de Wet natuurbescherming. Indien de opdrachtgever ervoor kiest de westelijke bosschage te verwijderen, worden deze nesten vernield. Zonder de in paragraaf 5.1 vervolgstappen op te volgen is een overtreding Wet natuurbescherming niet uit te sluiten.

Mogelijk bevinden er zich jaarrond beschermde nesten (vanaf intreding omgevingswet) van huiswaluw aan de brug nabij het plangebied. De werkzaamheden zullen echter niet aan de brug plaatsvinden. Aangezien huiszwaluwen voornamelijk bij en boven water foerageren, zullen de eventueel aanwezige huiszwaluwen geen nadelen ondervinden van de werkzaamheden in het plangebied. Eventuele verstoring doormiddel van trilling en geluid tijdens de werkzaamheden kan ook worden uitgesloten. Indien er huiszwaluwen aanwezig zijn, zijn deze een sterke mate van geluid en trilling wel gewend door het treinverkeer dat over het spoor gaat. Een negatief effect ten opzichte van nesten van huiswaluw kan dus worden uitgesloten.

Mogelijk broedt ijsvogel in het plangebied. Indien de opdrachtgever voornemens is te werken aan de oevers van het plangebied grenzen aan het Van Harinxmakanaal en/of de Zwette wordt een dergelijk nest vernield. Dit is een overtreding van de Omgevingswet (deze gaat in vanaf 2024, in 2023 zijn nesten van ijsvogel enkel beschermd tijdens de broedperiode van de soort volgens de Wet natuurbescherming). Mogelijk dient er nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de potentiële nestlocatie van ijsvogel in het plangebied. Vervolgstappen ten opzichte van nesten van ijsvogel staan beschreven in paragraaf 5.1.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringszone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden, worden mogelijk aanwezige broedende vogels binnen en rond het plangebied verstoord of kunnen nesten beschadigd of vernield worden. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

Mogelijk zijn verblijfplaatsen aanwezig van boombewonende vleermuissoorten in het plangebied. Indien de opdrachtgever voornemens is bomen te verwijderen, is het mogelijk dat deze verblijfplaatsen beschadigd of vernield worden. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming. Er dient daarom voorafgaand onderzoek plaats te vinden. Vervolgstappen staan beschreven in paragraaf 5.3.

Mogelijk betreffen het Van Harinxmakanaal en de Zwette essentiële vliegroutes voor vleermuizen. De werkzaamheden, maar ook de voorgenomen nieuwe situatie hebben mogelijk een negatief effect op deze vliegroutes. Daarom dient er een aangepaste werkwijze gehandhaafd te worden tijdens de werkzaamheden en dient er bij realisatie van de werkzaamheden rekening gehouden te worden met de potentiële vliegroutes in combinatie met toepassing van verlichting op de watergang. Indien dit niet mogelijk is, dient er nader onderzoek uitgevoerd te worden om te bepalen of de watergangen inderdaad essentiële vliegroutes betreffen. De vervolgstappen staan beschreven in paragraaf 5.3.

Bunzing, wezel en hermelijn

De bunzing, wezel en hermelijn zijn in 2023 vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. Echter is de verwachting dat bij de ingang van de Omgevingswet de soorten van de vrijgestelde lijst afgehaald worden. Daarom worden deze soorten toch behandeld in deze QuickScan. De werkzaamheden vinden namelijk mogelijk plaats na de ingang van de Omgevingswet.

Mogelijk komen bunzing, wezel en hermelijn voor in het plangebied. De soorten kunnen zich in de bosschages bevinden, maar wezel en hermelijn kunnen ook een verblijfplaats hebben in de aangetroffen woelmuizenholen. Dit betekent dat bij aantasting van het aanwezige grasland en/of aantasting van de bosschages vooraf nader onderzoek dient plaats te vinden naar de bunzing, wezel en hermelijn zoals beschreven in paragraaf 5.4.

Otter

In een eerder uitgevoerd veldbezoek zijn spraints aangetroffen van otter. Daarnaast is het plangebied ook geschikt voor otter. Aangezien otter verblijfplaatsen kan hebben in ruige oevervegetatie en bosschages, dient bij aantasting van de oever en/of de bosschages nader onderzoek uitgevoerd te worden naar otter zoals beschreven in paragraaf 5.4.

Waterspitsmuis

Het plangebied bevat voornamelijk aan de randen van het plangebied, aan het Van Harinxmakanaal en de Zwette, geschikt biotoop voor de waterspitsmuis. Indien de soort hier aanwezig is, kan de aanwezigheid van de waterspitsmuis tevens niet uitgesloten worden in de vegetatierijke overige kleinere watergangen welke grenzen aan het plangebied. Bij aantasting van de oevers en/of de aanwezige watergangen rondom het plangebied dient vooraf nader onderzoek plaats te vinden naar de aan- of afwezigheid van de waterspitsmuis zoals beschreven in paragraaf 5.4.

Reuzenberenklauw

Over bijna het gele plangebied is de exoot reuzenberenklauw aanwezig. De voorgenomen werkzaamheden zorgen mogelijk voor verspreiding van de soort binnen en buiten het plangebied door het aan- en afvoeren van besmette grond (met zaden van de reuzenberenklauw). Dit is in strijd met de EU-verordening 1143/2014. De vervolgstappen ten opzichte van de reuzenberenklauw staan beschreven in paragraaf 5.5.

5 Vervolgstappen

In dit hoofdstuk worden de vervolgstappen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgstappen kunnen bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgstap kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een specifieke werkwijze worden omschreven waardoor negatieve effecten worden voorkomen en de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing.

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Boomvalk, buizerd, havik, ijsvogel, ransuil, ringmus, roek en sperwer.	3.1	Potentieel	Voor roek: contact met bevoegd gezag, voor overige soorten: nader onderzoek.
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel.	Specifieke werkwijze.
Vleermuizen	Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.	3.5	Potentieel.	Nader onderzoek of aangepaste werkwijze
Overige zoogdieren	Bunzing, wezel, hermelijn, otter en waterspitsmuis.	3.5 en 3.10	Potentieel.	Nader onderzoek.

5.1 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten; contact met provincie en nader onderzoek

Boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer hebben mogelijk een jaarrond beschermd nest in het plangebied. Om dit te kunnen beoordelen is er een vervolgbezoek nodig in de winterperiode, wanneer het meeste blad van de bomen is. Op deze manier kunnen eventueel aanwezige nesten in kaart gebracht worden en mogelijk beoordeeld worden betreft de soort welke hier gebruik van kan maken. Indien geen jaarrond beschermde nesten worden aangetroffen van deze soorten is een overtreding op de Wet natuurbescherming ten opzichte van de boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer ten opzichte van de werkzaamheden uitgesloten. Er dient dan beoordeeld te worden hoe de werkzaamheden zich verhouden tot verstoring van het nest. Indien er wel één of meerdere potentieel jaarrond beschermde nesten worden aangetroffen van deze soorten en op basis van het nest niet te beoordelen is welke soort gebruik maakt van het nest, dient er nader onderzoek plaats te vinden in het broedseizoen van deze soorten.

De roek is bekend nesten te hebben in het plangebied. De gemeente Leeuwarden heeft een roekenplan opgesteld, waarin beschreven staat welke mogelijkheden er zijn ten opzichte van jaarrond beschermde nesten van roeken. Dit is altijd locatie afhankelijk, waardoor er contact opgenomen dient te worden met de afdeling van de gemeente Leeuwarden welke gaat over het bestrijden van exoten.

Mogelijk hebben de ijsvogel en ringmus een jaarrond beschermd nest in het plangebied. Daarom dient de aanwezigheid van deze soorten nader onderzocht te worden in het broedseizoen van de vogels. Voor het nader onderzoek naar deze soorten worden te telrichtlijnen van SOVON gehanteerd. Voor ringmus wordt geadviseerd 2 bezoeken uit te voeren, vroeg in de ochtend, in april en mei. Voor ijsvogel geldt dat geadviseerd wordt om 3 bezoeken uit te voeren, welke over de gehele dag uitgevoerd kunnen worden in de periode van half maart tot half mei. Aangezien het broeden van vogels niet alleen afhankelijk is van de periode in het jaar, maar ook de weersomstandigheden, wordt aangeraden de bezoeken uit te spreiden over de aangegeven periode. Het combineren van het in kaart brengen van de ringmus en ijsvogel is mogelijk en zal dan leiden tot drie bezoeken, waarvan de eerste dient plaats te vinden in eind maart, het tweede bezoek in half april en het derde bezoek in begin mei.

5.2 Algemene broedvogels; specifieke werkwijze

Algemene broedvogels

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringszone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Het plangebied is zeer geschikt voor algemene broedvogels. Hoewel de onderstaande maatregelen in sommige situaties helpen, wordt niet verwacht dat deze voldoende zijn broedvogels te weren uit het plangebied. Houdt er dus rekening mee dat ondanks eventueel getroffen maatregelen, de kans groot is dat er alsnog algemene broedvogels in het plangebied gaan broeden. **Daarnaast kunnen de hieronder genoemde preventieve maatregelen alleen worden toegepast indien deze niet van invloed zijn op de andere (mogelijk aanwezige) beschermde natuurwaarden.**

Indien de werkzaamheden starten aan het begin van het broedseizoen:

Broedgevallen binnen het plan- en verstoringsgebied van de werkzaamheden moeten voorkomen worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren.

- Het verwijderen van bomen en struiken in het plangebied buiten het broedseizoen;
- Door het verwijderen van nestkasten van niet jaarrond beschermde soorten kan worden voorkomen dat soorten als koolmees en pimpelmees tot broeden komen;
- Door het plaatsen van vlaggen en linten in de graslanden in het plangebied kan worden voorkomen dat hier soorten zoals graspieper en veldleeuwerik gaan broeden;
- Door het korthouden van de vegetatie aan de oevers kan worden voorkomen dat soorten zoals rietgors, rietzanger, grauwe gans en wilde eend tot broeden komen;
- Door het plaatsen van vogelwerende vlaggen en linten in oevers kan worden voorkomen dat meerkoet in de oevers gaat broeden.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringsgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.3 **Vleermuizen; Nader onderzoek of aangepaste werkwijze**

Boombewonende vleermuizen

Mogelijk zijn in de bomen holten aanwezig welke als verblijfplaats kunnen dienen voor boombewonende vleermuizen. Indien ervoor wordt gekozen bosschages aan te tasten dient er bepaald te worden of de bomen mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen bevatten.

Om te bepalen of dergelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn kan ervoor worden gekozen in de winterperiode een uitgebreide controle uit te voeren op de aanwezige bomen in de winterperiode (wanneer het meeste blad van de bomen is) om te beoordelen of er potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn. Indien deze holten bereikbaar zijn per ladder kan dan vervolgens beoordeeld worden of de holten geschikt zijn voor vleermuizen. Indien de holten geschikt geacht worden, dient er nader onderzoek uitgevoerd te worden. Als het niet mogelijk is de potentieel aanwezige holten te bereiken per ladder, dient er tevens nader onderzoek uitgevoerd te worden.

Indien er geen bomen aangetast worden ten behoeve van de werkzaamheden dient er nog wel rekening gehouden te worden met de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen. Dit staat beschreven onder het kopje specifieke werkwijze.

Mogelijk essentiële vliegroutes

Het Van Harinxmakanaal en de Zwette dienen mogelijk als essentiële vliegroute voor vleermuizen. De werkzaamheden hebben mogelijk een negatief effect op deze vliegroutes. Ook na de realisatie van de werkzaamheden kunnen blijvende negatieve effecten ontstaan als er verlichting toegepast wordt op de vliegroute. **Daarom dient een specifieke werkwijze opgevolgd te worden, welke zowel voor de realisatie fase als de permanente situatie geldt.** Indien het niet mogelijk is de specifieke werkwijze te handhaven dient voorafgaand aan de werkzaamheden nader onderzoek plaats te vinden naar de mogelijk essentiële vliegroutes van vleermuizen langs het plangebied.

Specifieke werkwijze

- Toepassing van verlichting ten behoeve van de werkzaamheden dient zoveel mogelijk voorkomen te worden door bij daglicht te werken;
- Indien enkel werken bij daglicht niet mogelijk is, dient de toe te passen verlichting afgedraaid te zijn van de bosschages en de watergangen. Bij voorkeur wordt er dan met amberkleurige verlichting gewerkt;
- Er mag geen verlichting gericht zijn op het Van Harinxmakanaal en de Zwette;
- Na de realisatie van het project dient verlichting nog steeds afgedraaid te zijn van de eventueel nog aanwezige bosschages en de watergangen.

5.4 Overige zoogdieren; nader onderzoek

Bunzing, wezel en hermelijn

Bij aantasting van het plangebied, zowel de bosschages als het grasland, dient er nader onderzoek plaats te vinden naar de aan- of afwezigheid van bunzing, wezel en hermelijn. De onderzoeksmethoden voor deze soorten komen deels overeen, waardoor het mogelijk is om ze tegelijk te onderzoeken zoals hieronder beschreven.

Er zijn verschillende methoden die toegepast kunnen worden bij nader onderzoek naar kleine marterachtigen (sporenbuizen, struikrovers, wildcamera's). Hoeveel van elk er nodig zijn, is afhankelijk van de grootte van het geschikte gebied en het te gebruiken materiaal. Gezien de omvang van het plangebied en de indeling van de elementen op het terrein zullen 4 wildcamera's en 4 struikrovers voldoende zijn. Nader onderzoek naar kleine marterachtigen kan het gehele jaar plaatsvinden, in de actieve periode (maart-augustus) dienen onderzoeksmaterialen minstens 6 weken in het plangebied te worden geplaatst. Wanneer het onderzoek van september tot en met februari wordt uitgevoerd, dienen de materialen minstens 12 weken te worden geplaatst, omdat de trefkans dan kleiner is. Bij het aantreffen van de soorten dient er een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag. Indien dit niet mogelijk is omdat de soorten nog vrijgesteld zijn, dient de Zorgplicht gehandhaafd te worden.

Otter

Aangezien er in een eerder veldbezoek spraken zijn aangetroffen van otter, is het aannemelijk dat otter aanwezig is in het plangebied. Het is echter niet bekend hoe de otter het plangebied benut. Daarom dient er nader onderzoek plaats te vinden.

Voor het nader onderzoek van otter dient het plangebied onderzocht te worden doormiddel van struikrovers. Er dienen drie struikrovers in het plangebied geplaatst te worden. Deze struikrovers dienen minstens 6 weken in het plangebied te worden geplaatst. Wanneer het onderzoek van september tot en met februari wordt uitgevoerd, dienen de materialen minstens 12 weken te worden geplaatst, omdat de trefkans dan kleiner is. Bij het aantreffen van de soort dient er een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag indien de werkzaamheden een negatieve invloed kunnen hebben op het mogelijk essentieel leefgebied en verblijfplaatsen van de otter.

Waterspitsmuis

Mogelijk bevinden zich waterspitsmuizen in het plangebied. Voornamelijk de delen van de oevers langs het Van Harinxmakanaal en de Zwette met ruigere vegetatie bevatten geschikt habitat voor de waterspitsmuis. Hoewel de overige watergangen niet optimaal zijn voor waterspitsmuis, worden deze ook mee te nemen in het onderzoek.

Er dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de aan- dan wel afwezigheid van de waterspitsmuis binnen het projectgebied. Dit nader onderzoek kan uitgevoerd worden met behulp van zogenaamde lifetraps, waarmee muizen levend gevangen en vervolgens op soort gedetermineerd kunnen worden. Drie nachten voorafgaand aan het onderzoek worden de vallen, gevuld met hooi en geschikt voer, geplaatst zonder dat er dieren gevangen worden. Dit prebaiten vindt plaats om de muizen aan de vallen te laten wennen en de trefkans te vergroten. Indien het onderzoek uitgevoerd wordt binnen de optimale periode (september en oktober), dan zijn 3 onderzoeksnachten (9 controles) benodigd, binnen de suboptimale periode (oktober tot en met augustus) dienen 4 onderzoeksnachten (12 controles) gedaan te worden om de aanwezigheid van waterspitsmuis te bevestigen dan wel uit te sluiten.

5.5 Reuzenberenklauw; contact met bevoegd gezag

De reuzenberenklauw in het plangebied wordt mogelijk verder verspreid door de werkzaamheden. Het verspreiden van een invasie exoot welke staat aangegeven op de Unielijst van invasieve exoten is niet toegestaan. Echter ligt de verantwoordelijkheid van het verwijderen van deze exoten bij het bevoegd gezag. Officieel is de provincie het bevoegd gezag betreft het bestrijden van exoten. Echter wordt in veel gevallen de verantwoordelijkheid neergelegd bij de gemeenten. Er dient daarom contact opgenomen te worden met de provincie óf de afdeling van de gemeente (welke gaat over het bestrijden van exoten) over hoe om te gaan met de aanwezige reuzenberenklauw.

6 Conclusie

In opdracht van gemeente Leeuwarden heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan soortenbescherming uitgevoerd ten behoeve van een ingreep in een terrein gelegen tussen de Hendrik Algrawei en het Van Harinxmakanaal te Leeuwarden, gemeente Leeuwarden, provincie Friesland. De opdrachtgever is voornemens het plangebied om te vormen ten behoeve van het realiseren van een definitieve groundbanklocatie voor opslag en transport van grond, welke per as en schip zullen worden aangevoerd. Daarnaast ligt er nog een idee om een waterpartij te ontwikkelen ten behoeve van het versterken van de karakteristieke natuurwaarden rondom de Zwette.

Uit de QuickScan is gebleken dat een negatief effect op (algemene) broedvogels (met jaarrond beschermde nesten), boombewonende vleermuizen en essentiële vliegroutes, bunzing, wezel, hermelijn, otter en waterspitsmuis niet kan worden uitgesloten. De onderstaande opsomming geeft een overzicht van de verschillende aspecten en de bijbehorende vervolgstappen.

Vogels

- Contact opnemen met bevoegd gezag bij de afdeling welke gaat over het roekenplan over roekenkolonie;
- Nader onderzoek naar aanwezigheid van mogelijk jaarrond beschermde nesten in de bomen gedurende de winterperiode, beschreven in paragraaf 5.1;
- Nader onderzoek naar ringmus en ijsvogel zoals beschreven in paragraaf 5.1;
- Algemene broedvogels: werken buiten broedperiode of ondernemen maatregelen, beschreven in paragraaf 5.2.

Vleermuizen

- Boombewonende vleermuizen (bij aantasting bomen): beoordeling van aanwezigheid van boomholten in de winterperiode en mogelijk nader onderzoek, beschreven in paragraaf 5.3;
- Boombewonende vleermuizen (zonder aantasting bomen): specifieke werkwijze zoals beschreven in paragraaf 5.3;
- Mogelijk essentiële vliegroute: aangepaste werkwijze of nader onderzoek, beschreven in paragraaf 5.3

Overige zoogdieren

- Bunzing, wezel en hermelijn (mogelijk bij ingang van de Omgevingswet): nader onderzoek zoals beschreven in paragraaf 5.4;
- Otter (bij aantasting oevers en/of bosschages): nader onderzoek zoals beschreven in paragraaf 5.4;
- Waterspitsmuis (bij aantasting oevers en/of watergangen): nader onderzoek zoals beschreven in paragraaf 5.4.

Als ecologisch adviesbureau raden wij aan om projecten altijd natuurinclusief te realiseren. Dit kan door bijvoorbeeld door een ecologisch hoogwaardige plas aan te leggen, natuurvriendelijke oevers te realiseren of indien er bouwwerken gerealiseerd worden verblijfplaatsen te realiseren voor vleermuizen en broedvogels. Wilt u advies over de mogelijkheden binnen uw project, dan kunnen wij u daarover adviseren.

Gorredijk, oktober 2023
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFD), geraadpleegd op 3 oktober 2023.
- 2023-03-023 V1.0 JMecologie, R23.041 Bezoekverslag Leeuwarden, Hendrik Algrawei, noordzijde
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina libellen. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/libellen>
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina vlinders. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>
- FLORON (z.d.). Verspreidingsatlas vaatplanten. Geraadpleegd van <https://www.verspreidingsatlas.nl/vaatplanten>
- RAVON (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>
- Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

Bijlage 1 – Jaarrond beschermde nesten per provincie

Provincie Noord-Brabant, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Gelderland, Utrecht en Groningen*

Tabel 1. Jaarrond beschermde nesten in de provincies Noord-Brabant, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Gelderland, Utrecht en Groningen*.

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boomvalk	4	Blauwe reiger	5	IJsvogel	5
Buizerd	4	Boerenzwaluw	5	Kleine bonte specht	5
Gierzwaluw	2	Bonte vliegenvanger	5	Kleine vliegenvanger	5
Grote gele kwikstaart	3	Boomklever	5	Koolmees	5
Havik	4	Boomkruiper	5	Kortsnavelboomkruiper	5
Huismus	2	Bosuil	5	Oeverzwaluw	5
Kerkuil	3	Brilduiker	5	Pimpelmees	5
Oehoe	3	Draaihals	5	Raaf	5
Ooievaar	3	Eidereend	5	Ruigpootuil	5
Ransuil	4	Ekster	5	Spreeuw	5
Roek	2	Gekraagde roodstaart	5	Tapuit	5
Slechtvalk	3	Glanskop	5	Torenvalk	5
Sperwer	4	Grauwe vliegenvanger	5	Zeearend	5
Steenuil	1	Groene specht	5	Zwarte kraai	5
Wespendief	4	Grote bonte specht	5	Zwarte mees	5
Zwarte wouw	4	Hop	5	Zwarte roodstaart	5
		Huiszwaluw	5	Zwarte specht	5

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten (steenuil).

Categorie 2: zeer honkvaste koloniebroeders of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 3: Zeer honkvaste broeders of afhankelijk van bebouwing (geen kolonie).

Categorie 4: vogels die ieder jaar terug keren naar specifiek nest.

Categorie 5: honkvaste broeders, maar voldoende flexibel. Vogels met een categorie 5 jaarrond beschermd nest worden alleen als jaarrond beschermd beschouwd wanneer hier een ecologisch zwaarwegende reden voor geldt.

**De provincie Groningen heeft met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming in 2017 gesteld dat er geen vaste lijst met jaarrond beschermde nesten wordt gehanteerd in de provincie Groningen, maar dat jaarronde bescherming afhankelijk is van de essentie van een nest. Wel erkent de provincie Groningen de lijsten van andere bevoegde gezagen. Om deze reden wordt de meest frequent gebruikte lijst jaarronde beschermde nesten gehanteerd en worden overige soorten met een essentieel nest toegevoegd indien van toepassing.*

Provincie Drenthe.

Tabel 2. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Drenthe

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Aalscholver	2	Rode wouw	4	IJsvogel	5
Blauwe reiger	2	Roek	2	Kleine bonte specht	5
Boomvalk	4	Slechtvalk	3	Kokmeeuw	5
Bosuil	3	Sperwer	4	Kraanvogel	5
Draaihals	4	Steenuil	1	Middelste bonte specht	5
Gierzwaluw	2	Wespendief	4	Oeverzwaluw	5
Grote gele kwikstaart	3	Zeearend	4	Paapje	5
Havik	4	Zwarte specht	3	Ruigpootuil	5
Huismus	2	Zwarte stern	2	Scholekster	5
Huiszwaluw	2	Zwarte wouw	4	Spreeuw	5
Kerkuil	3	Bergeend	5	Torenvalk	5
Oehoe	3	Boerenzwaluw	5	Visdief	5
Raaf	3	Buizerd	5	Wilde zwaan	5
Ransuil	4	Gekraagde roodstaart	5		
Ringmus	2	Glanskop	5		

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten (steenuil).

Categorie 2: zeer honkvaste koloniebroeders of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 3: Zeer honkvaste broeders of afhankelijk van bebouwing (geen kolonie).

Categorie 4: vogels die ieder jaar terug keren naar specifiek nest.

Categorie 5: honkvaste broeders, maar voldoende flexibel. Vogels met een categorie 5 jaarrond beschermd nest worden alleen als jaarrond beschermd beschouwd wanneer hier een ecologisch zwaarwegende reden voor geldt.

Provincie Limburg

Tabel 3. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Limburg.

Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenwaluw	2	Bijeneter	4
Boomvalk	3	Blauwe reiger	4
Bosuil	2	Buizerd	4
Gierzwaluw	2	Draaihals	4
Grote gele kwikstaart	2	Grauwe klauwier	4
Havik	3	Grutto	4
Huismus	2	Ijsvogel	4
Huiszwaluw	2	Kramsvogel	4
Kerkuil	1	Kwartelkoning	4
Oehoe	1	Oeverzwaluw	4
Ooievaar	2	Paapje	4
Raaf	3	Ringmus	4
Ransuil	3	Roerdomp	4
Rode wouw	3	Sperwer	4
Roek	1	Spotvogel	4
Slechtvalk	2	Visdief	4
Steenuil	1	Wulp	4
Torenvalk	3	Zomertortel	4
Wespendief	3	Zwarte specht	4
Zwarte wouw	3		

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten

Categorie 2: zeer plaatsgetrouwe broedvogel of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 3: zeer plaatsgetrouwe broedvogel of ieder jaar terugkeert naar specifiek nest.

Categorie 4: vogel dat jaarlijks terugkeert naar specifiek nest, maar voldoende flexibel is om elders een nieuw nest te bouwen. Echter, dusdanig kwetsbaar dat functionaliteit van leefgebied niet in het geding mag komen.

Provincie Overijssel

Tabel 4. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Overijssel.

Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenwaluw	3	Blauwe reiger	5
Boomvalk	4	Bonte vliegenvanger	5
Bosuil	3	Boomklever	5
Buizerd	4	Boomkruiper	5
Gierzwaluw	2	Draaihals	5
Grote gele kwikstaart	3	Gekraagde roodstaart	5
Havik	4	Glanskop	5
Huismus	2	Grauwe vliegenvanger	5
Huiswaluw	2	Groene specht	5
Kerkuil	3	Grote bonte specht	5
Oehoe	3	Grutto	5
Ooievaar	3	IJsvogel	5
Raaf	4	Kleine bonte specht	5
Ransuil	4	Kortsnavelboomkruiper	5
Roek	2	Middelste bonte specht	5
Slechtvalk	3	Oeverwaluw	5
Sperwer	4	Ringmus	5
Steenuil	1	Spreeuw	5
Torenvalk	4	Tapuit	5
Wespendief	4	Tureluur	5
Zeearend	4	Veldleeuwerik	5
Zwarte specht	3	Wulp	5
Zwarte wouw	4	Zomertortel	5
		Zwarte mees	5
		Zwarte roodstaart	5

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten.

Categorie 2: zeer plaatsgetrouwe koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats of afhankelijk van bebouwing of biotoop.

Categorie 3: zeer plaatsgetrouwe broedvogel die ieder jaar terugkeert naar specifiek nest of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 4: vogels die jaarlijks terug keren naar specifiek nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Categorie 5: nesten van vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen.

Provincie Flevoland

Tabel 5. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Flevoland.

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenzwaluw	3	Blauwe reiger	5b	Oeverzwaluw	5b
Bosuil	4	Boomvalk	5a	Ooievaar ¹	5a
Gierzwaluw	2	Buizerd	5a	Raaf	5a
Grote gele kwikstaart	3	Draaihals	5b	Rode wouw	5a
Huismus	2	Groene specht	5b	Sperwer	5a
Kerkuil ²	1	Grote bonte specht	5b	Spreeuw	5b
Ransuil	4	Havik	5a	Tapuit	5b
Roek	2	Huiszwaluw	5b	Wespendief	5a
Slechtvalk	3	IJsvogel	5b	Zeearend	5a
Steenuil	1	Kleine bonte specht	5b	Zwarte specht	5b
Torenvalk	3	Middelste bonte specht	5b	Zwarte wouw	5a
		Oehoe	5a		

¹) Wanneer een ooievaarsnest in een hoogspanningsmast vanwege werkzaamheden moet worden weggehaald of verplaatst, dan kan dat buiten de periode dat er eieren/jongen aanwezig zijn, zonder ontheffing. Er dient na uitvoering van de werkzaamheden een gelijk aantal vervangende nesten in de hoogspanningsmast te worden aangeboden binnen hetzelfde territorium.

²) In het geval dat een kerkuilenkast binnen een erf wordt verplaatst buiten de periode dat er jongen aanwezig zijn, dan hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd, mits onder begeleiding van een deskundige.

Categorie 1: nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.

Categorie 2: nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor nestplaatsen zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Categorie 3: nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor nestplaatsen zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Categorie 4: vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Categorie 5a: in beginsel wel jaarrond beschermd, tenzij uit een ecologische beoordeling blijkt dat aantasting niet van invloed is op de lokale staat van instandhouding van de soort, bijvoorbeeld omdat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn.

Categorie 5b: in beginsel niet jaarrond beschermd, tenzij door aantasting de lokale staat van instandhouding van de soort in het geding komt, bijvoorbeeld omdat er geen of onvoldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.

Provincie Friesland

Tabel 6. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Friesland (tot inwerkingtreding omgevingswet).

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boomvalk	4	Blauwe reiger	5	Ijsvogel	5
Buizerd	4	Boerenwaluw	5	Kleine bonte specht	5
Gierzwaluw	2	Bonte vliegenvanger	5	Kleine vliegenvanger	5
Grote gele kwikstaart	3	Boomklever	5	Koolmees	5
Havik	4	Boomkruiper	5	Kortsnavelboomkruiper	5
Huismus	2	Bosuil	5	Oeverzwaluw	5
Kerkuil	3	Brilduiker	5	Pimpelmees	5
Oehoe	3	Draaihals	5	Raaf	5
Ooievaar	3	Eidereend	5	Ruigpootuil	5
Ransuil	4	Ekster	5	Spreeuw	5
Roek	2	Gekraagde roodstaart	5	Tapuit	5
Slechtvalk	3	Glanskop	5	Torenvalk	5
Sperwer	4	Grauwe vliegenvanger	5	Zeearend	5
Steenuil	1	Groene specht	5	Zwarte kraai	5
Wespendief	4	Grote bonte specht	5	Zwarte mees	5
Zwarte wouw	4	Hop	5	Zwarte roodstaart	5
		Huiszwaluw	5	Zwarte specht	5

Uit een conceptversie omgevingsverordening van 2021 blijkt dat mogelijk met ingang van de omgevingsverordening in de provincie Fryslân een nieuwe lijst met jaarrond beschermde nesten in werking treedt, deze is echter nog niet definitief gemaakt en daarom nog niet geldig. Ook is het mogelijk dat deze lijst nog wijzigt of aan bepaalde voorwaarden verbonden is. In onderstaande tabel is opgenomen welke soorten met ingang van de omgevingsverordening jaarrond beschermd zijn in de provincie Fryslân.

Tabel 7. Aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten in de provincie Friesland vanaf inwerkingtreding omgevingswet (mogelijk vanaf 2023).

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Aalscholver	2	Ransuil	4	Bergeend	5
Blauwe reiger	2	Ringmus	2	Blauwe kiekendief	5
Boomvalk	4	Roek	2	Boerenwaluw	5
Bosuil	3	Slechtvalk	3	Bontbekplevier	5
Buizerd	4	Sperwer	4	Eider	5
Draaihals	4	Steenuil	1	Gekraagde roodstaart	5
Dwergstern	2	Stormmeeuw	2	Glanskop	5
Gierzwaluw	2	Torenvalk	3	Grote mantelmeeuw	5
Grote gele kwikstaart	3	Wespendief	4	Grutto	5
Grote stern	2	Zeearend	4	Kleine bonte specht	5
Grote zilverreiger	2	Zwarte specht	3	Kleine mantelmeeuw	5
Havik	4	Zwarte stern	2	Kokmeeuw	5
Huismus	1	Zwarte wouw	4	Kraanvogel	5
Huiszwaluw	2	Zwartkopmeeuw	2	Middelste bonte specht	5
Ijsvogel	3			Oeverzwaluw	5
Kerkuil	1			Paapje	5
Lepelaar	2			Ruigpootuil	5
Noordse stern	2			Scholekster	5
Oehoe	3			Spreeuw	5
Ooievaar	3			Strandplevier	5
Purperreiger	2			Visdief	5
Raaf	3			Zilvermeeuw	5

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten.

Categorie 2: zeer plaatsgetrouwe koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden of afhankelijk van bebouwing of biotoop.

Categorie 3: zeer plaatsgetrouwe broedvogel die ieder jaar terugkeert naar specifiek nest of afhankelijk is van bebouwing.

Categorie 4: vogels die jaarlijks terugkeert naar specifiek nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Categorie 5: nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.